

על מה העולם (שלנו) עומד? דף מקורות ללימוד

בלימוד שלפנינו נמצא שתי תשובות שונות לשאלה "על מה העולם (שלנו) עומד?"

הכוונה, היא לחפש מה הם שלושת העקרונות/הדברים הכי הכרחיים לקיומנו כעם ישראל במדינתנו היום. מהם העקרונות שבלעדיהם תאבד החברה הישראלית את ייחודה?
קראו את תשובתו של שמעון הצדיק ואת תשובתו של דוד בן גוריון. בין התשובות מפרידות כאלפיים שנה. כל אחד מהמקורות מלווה בהסברים ובמושגים נלווים. ענו על השאלות שלפניכם:

שמעון הצדיק הֵיךְ מְשַׁיְרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדֹלָה. הוּא הֵיךְ אֹמֵר:
עַל שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד:
עַל הַתּוֹרָה
וְעַל הָעֲבוּדָה
וְעַל גְּמִילוּת חַסְדִּים. מִסַּכַּת אֲבוֹת, פֶּרֶק א', מִשְׁנֵה ב'.

[בהכרזת העצמאות אותה קרא בן-גוריון נכתב:]

"מדינת ישראל תהא מושתתת [מבוססת] על יסודות
החירות, הצדק והשלוש לאור חזונם של נביאי ישראל".

שמעון הצדיק, חכם ומנהיג מתקופת בית שני.

כנראה שהיה כהן גדול בתחילת שלטון היוונים בא"י במאה ה-3 לפנה"ס.

מְשַׁיְרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדֹלָה, מאחרוני החכמים שכינה בהנהגה היהודית של ימי בית המקדש השני.

תורה, לימוד התורה וקיום מצוותיה.

עבודה, עבודת האל ותפילה (בימי בית המקדש הכוונה הייתה לעבודת הכוהנים בו, כמו הקרבת הקורבנות).

גְּמִילוּת חַסְדִּים, מעשים טובים של אדם לזולתו, הנעשים בנדיבות, ללא ציפייה לתמורה. מצווה מרכזית ביהדות.

מושגים וביאורים

על מה עומד עולמנו כיהודים לפי שמעון הצדיק? הסבירו במילים שלכם.

למה לדעתכם הוא בחר דווקא בשלושה ערכים אלה כבסיסו של העולם?

במה מתבטאים הערכים "תורה", "עבודה" ו"גמילות חסדים" במציאות של חיינו היום?

שאלות לדיון

חזונם של נביאי ישראל, הנביאים הנזכרים בתנ"ך, כמו ישעיהו ועמוס, קראו לעם ישראל לפעול באופן מוסרי. "מוסר הנביאים" כולל למשל דרישה להכיר בערכו ובזכויותיו של כל אדם, ולפעול בהגנות ומתוך אחריות מוסרית וחברתית, כבסיס לעיסוק בפולחן הדתי.

מושגים וביאורים

מהם עקרונות היסוד של מדינת ישראל לפי בן-גוריון? הסבירו במילים שלכם.

מדוע לדעתכם הוא בחר דווקא בשלושתם?

באיזה אופן ניתן לראות בעקרונות אלו עקרונות "יהודיים"? נסו לקשרם עם סיפורים וערכים מהמסורת היהודית.

במה מתבטאים הערכים "חירות", "צדק" ו"שלוש" במציאות של חיינו היום בישראל?

שאלות לדיון